

Kulturförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Datum:
2021-11-17

Diarienummer:
KTN-2020-00834

Handläggare:
Annika Norell, Anna Ehn

Skissförslag för konstnärlig gestaltning för Kvarngårdesskolan

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** godkänna skissförslag för konstnärlig gestaltning för Kvarngårdesskolan.

Ärendet

Kulturnämnden satsar på offentlig konst till Kvarngårdesskolan som planeras stå klar år 2025. Skolan ska rivas i början av år 2022 och en ny skola ska byggas på samma plats. Konstnären Joakim Ojanen har tagit fram ett förslag för ny konstnärlig gestaltning till Kvarngårdesskolan som är tydligt präglad av konstprogrammets kravspecifikation men framförallt de värden som framkommit i dialogen som förts med skolans elever. Den föreslagna gestaltningen kan stärka Kvarngårdesskolans identitet, lyfta platsens historia och bidra med konstnärliga kvalitéer för skolan och det kringliggande området.

Beredning

Kvarngårdesskolan ska förnyas. Den nuvarande skolan kommer att rivas under år 2022 och den nya skolan ska stå klar under år 2025. Skolan har klasser från årskurs F-9 i området Kvarngärdet. Skolan är den enda skolan i Uppsala som erbjuder undervisning på engelska redan från förskoleklass för vissa elever. Skolans internationella profil utökar skolans upptagningsområde för elever utanför närområdet. Skolan driver även fritidshem och fritidsklubb i skolans lokaler, vilket även gör den aktuell för barn och ungdomar som inte är elever på Kvarngårdesskolan. Nuvarande skola är en relativt stor skola med ca 600 elever. Den nya skolan planeras att rymma 990 elever.

Namnet Kvarngärdet syftar på tiden mellan 1700-talet och början av 1900-talet då området till största delen bestod av bördig åkermark med väderkvarnar. Området

ligger nordöst om Uppsalas centrum och stadsplanerades under 1950- och 1960-talen. Bebyggelsen har därför en prägel av miljonprogram.

Platsens historia speglas i Kvarngärdesskolan genom att skolan har en kvarn i sin logotyp, samt att arkitekterna bakom nya Kvarngärdesskolan har inspirerats av lantbruks- och ekonomibyggnader vid utformningen av de nya skolbyggnaderna. Den nya skolgården får funktionen av en kringgårdad park och lekplats kopplad till närområdet via olika gångstråk. Kvarngärdesskolans utemiljö utgör en knutpunkt, en mötesplats för hela området. Det är på skolans utemiljö som skissförslaget föreslås.

Dialog

Flera dialoger har förts med konstkommittén bestående av elever på Kvarngärdesskolan i flera steg i processen. Konstkommittén har varit med i framtagandet av konstprogrammet, valet av konstnär samt i processen för konstnärens arbete med skissförslaget. I genomförda dialoger har flera värdeord lyfts: kunskapstörst, vetenskap, ambitiös, bibliotek. Värdeorden knyter an till skolans ledord som lyder: *"Kunskap – frihet: Vi lär våra elever att förstå att kunskap är vägen till frihet att forma sin egen framtid"*. En oro över förändringen, att riva och bygga nytt har också framkommit.

Föredragning

Skissförslaget *"Historien, Kunskapen & Fantasin"* av Joakim Ojanen innebär en skulptur på Kvarngärdesskolans skolgård. Skulpturen är 3,5 meter hög med två separata sidor som lyfter olika delar av platsen. Skissförslaget lyfter platsens historia med väderkvarnar och bördig åkermark, men även det massiva lerlager som Uppsala står på. Denna lera har lett till att både keramik och tegel varit en stor del av stadens industrier. Skulpturen knyter även an till kunskap och platsens nutid där lärare lär ut kunskap till eleverna. I skulpturen kan man urskilja två figurer som tar vara på platsen och med hjälp av lera kan skapa keramik och odla på den bördiga jorden. Den andra sidan av skulpturen är skapad med en fantasifull och kreativ lek i en annan skala.

Kanske har den stora figuren hört historien om platsen och med hjälp av sin fantasi tänker hur det såg ut där förr? Eller är den stora sidan så det ser ut i de odlade figurernas huvud? På så sätt går det att hoppa fram och tillbaka mellan sidorna och fråga sig: vad kom först, hönan eller ägget?

Skulpturen består av aluminium som gjuts i Sverige på Vadstena Konstgjuteri som använder sig av 100 % återvunnen aluminium. Skulpturens sockel består av Hallandsgrå.

Utredning pågår om skulpturen går att tillfälligt placera vid Kvarngärdesskolans evakueringskola och följa med eleverna när den nya skolan invigs.

Skissförslaget är präglad av platsens historia, men även platsens nutid. Konstverket refererar till hur området förändrats, men även vad som finns på platsen idag. Konstverket kan sätta sin prägel på platsen och för in konstnärliga upplevelser för hela området.

Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna konstnärliga gestaltningen har en budget om 1 400 tkr varav konstnärsbudgeten är 900 tkr. Kostnaden ryms inom den detaljerade investeringsbudgeten för offentlig konst.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2021-11-17

Bilaga 1 Skissförslag

Bilaga 2 Budgetkalkyl

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Konstnärlig gestaltning
Kvarngårdesskolan
Joakim Ojanen

Historian, Kunskapen & Fantasin

I Historian, Kunskapen & Fantasin har jag utgått ifrån Kvarngårdesskolans plats och historia när tagit fram skulpturen. Två delar av platsen jag tagit fasta på är det massiva lerlager som Uppsala ligger på samt historien kring platsen vid Kvarngårdesskolan på 1700-1900 talen då platsen bestod av mestadels bördig åkermark med väderkvarnar.

Med det som utgångspunkt har jag funderat kring skolans roll med lärare som lär ut kunskap till eleverna.

I skulpturen så är det två figurer som tar till vara på platsen och med hjälp av sin kunskap kan skapa krukor av leran och odla grödor på den bördiga jorden. Två kunskapstörstande elever studerar hur detta går till intresserat.

Andra sidan skulpturen är skapad med en fantasifull och kreativ lek. På samma sätt som man kan använda sig av formen på en sten som hittats i skogen eller på stranden för att skapa en figur har jag använt mig av formen av den ena sidan för att skapa en figur i en helt annan skala.

Vi kan tänka oss att den stora figuren hört historien om platsen och med hjälp av sin fantasi tänker hur det skulle kunnat se ut där förr i tiden. Om vi tittar på den första sidan igen så ser vi denna gång hur det ser ut i skallen på den stora figuren. På detta sätt hoppar vi fram och tillbaka mellan de olika sidorna och man kan fråga sig om det var hönan eller ägget som kom först.

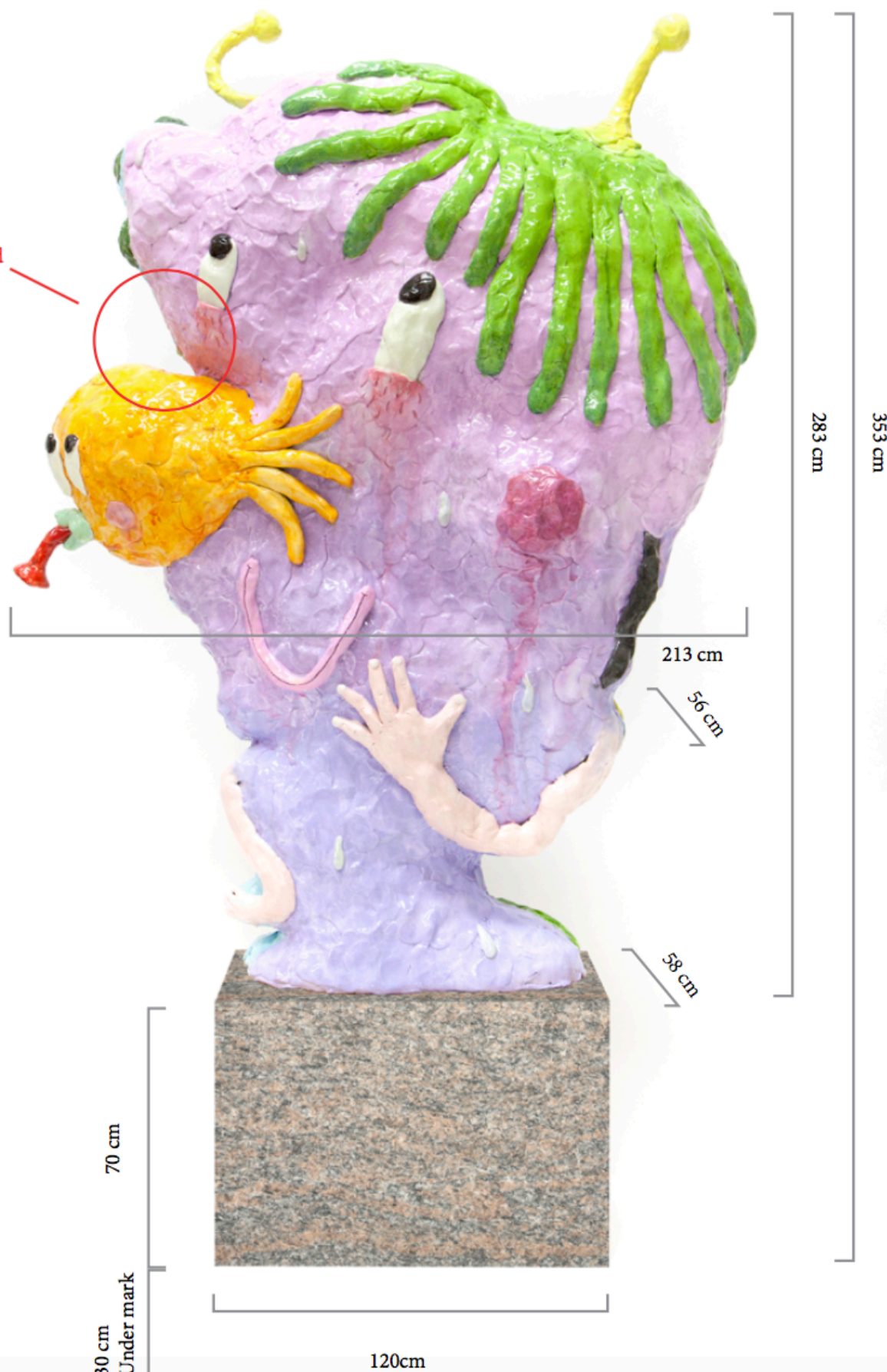

Sida B

Sida A

Delvis omsluten och V-formad öppning.

Material och mått

Historian, Kunskapen & Fantasin kommer gjutas i aluminium och bli ca 283 cm hög, 213 cm bred och 56 cm djup. Skulpturen kommer målas och lackeras efter gjutningen och få en högblank yta.

Skulpturen kommer stå på en massiv sockel i flammad Hallandsgnajs med måtten 100 cm hög (30 cm kommer vara under marknivån) 120 cm bred och 58 cm djup.

Total höjd för skulptur och sockel blir ca 353 cm över mark.

Det är svårt att räkna ut hur tung vikten för skulpturen kommer bli men gjuteriet gissade på ca 150kg. Sockeln kommer väga ca 2 ton.

Sockeln kommer fästas i ett fundament som kommer gjutas 30 cm under mark.

Miljöaspekt

Skulpturen kommer gjutas i aluminium i Sverige på Vadstena Konstgjuteri som använder sig av 100% återvunnen aluminium till gjuteriet och metallen kommer ifrån Stena Recycling i Älmhult.

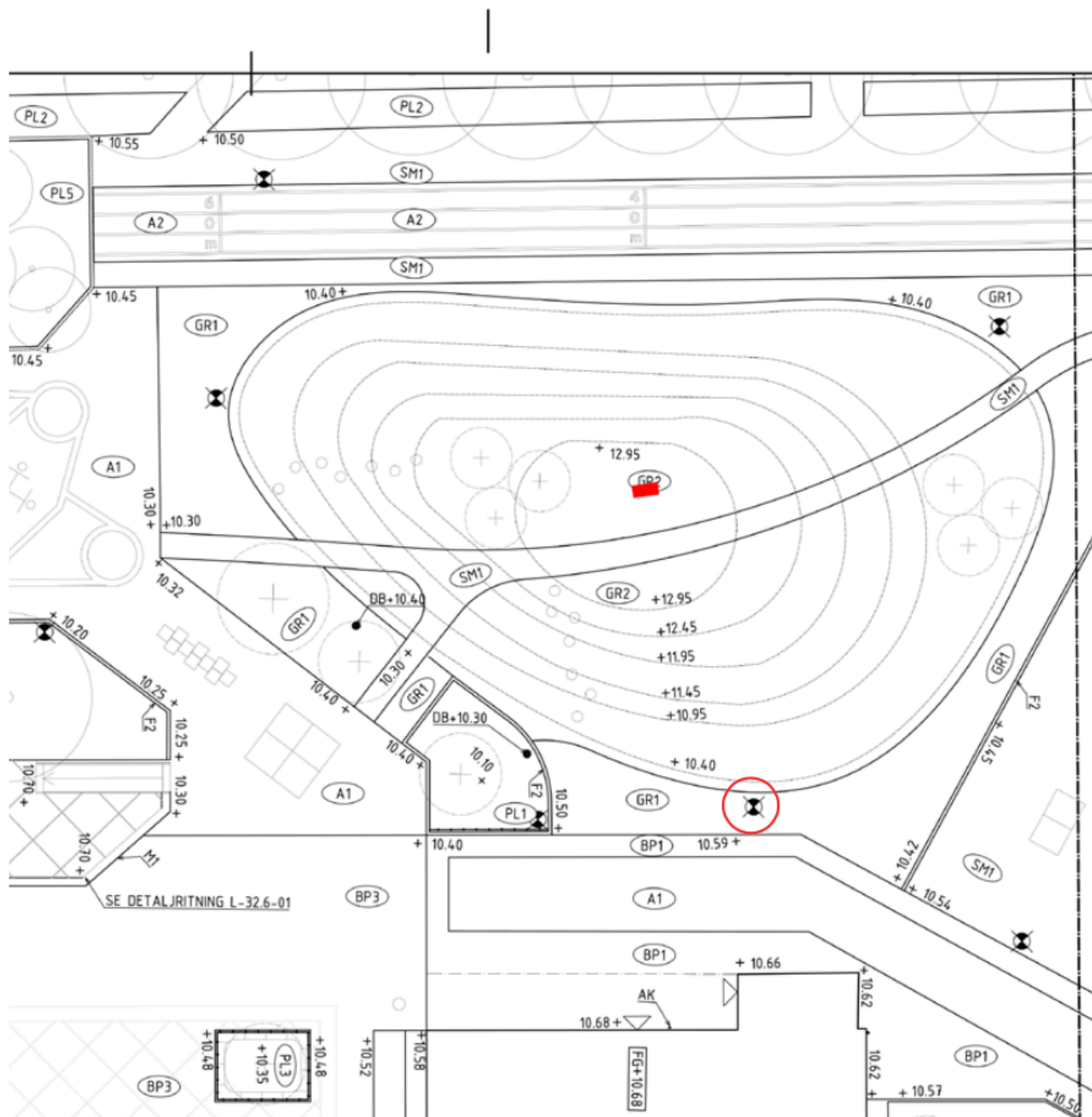
Aluminium har en lång livslängd och går mycket bra att återvinna.

"Aluminium är förträffligt att återvinna då det är energikrävande att framställa. Återvinning sparar 95 procent av energin jämfört med att framställa aluminium av ny malm." (<https://www.stenarecycling.se/hallbar-atervinning/atervinning-av-material/metallatervinning/>)

Säkerhet

Konsult ansvarig för lekplatsbesiktningar har gjort ett granskning-sutlåtandet när han tittat på modellen. Han bedömer att 700mm (sockelns höjd) är den fallhöjd man skulle räkna med på skulpturen. Vid fallhöjder under 1000mm är gräs som kommer vara runt skulpturen ett godkänt stötdämpande underlag.

Däremot bör eventuellt en justering göras vid delvis omsluten och V-formad öppning. Detta är något som kommer kunna justeras vid ett senare skede innan skulpturen lämnas in för formtagning och gjutning.

Placering och Uttryck

Jag vill placera Historian, Kunskapen & Fantasin högst upp på kullen i gräset i anslutning till gången. Skulpturen kommer få en tydlig plats på höjden så den kommer synas väl. Platsen ger den även gott om utrymme runt sig som skapar en samlingsplats.

Skulpturen kommer ha ett levande uttryck där man känner att den mänskliga handen är närvarande i formerna. Detta ger verket liv och blir lättare att ta till sig. Färgerna ska kännas glada och fantasifulla, jag vill att skulpturen ska inspirera till kreativitet. Jag vill att sockeln ska skilja sig ifrån skulpturen. Den hjälper till att få upp skulpturen i höjd och blir synligare och kraftfullare samt markera att detta är ett konstverk och inte en lekställning.

Sida A på skulpturen är mer detaljerad och därför riktad mot stenmjölgången där flest barn kommer röra sig. Sidan B har en större skala och ett uttryck som är tydligare från håll och kommer därför vara riktad mot löpbanan.

Jag tänker att skulpturen kan belysas med en spot ifrån befintlig belysningsstolpe (inringad).

Budgetkalkyl för skissförslag konstnärlig gestaltning till Kvarngårdesskolan

Konstnärsbudget	Kostnad	Bilagor offerter
Konstnärens ersättning idé är 40 tkr	139 252 kr	
Konstnärens ersättning, utförande/arbete 800 kr per timme	192 000 kr (300 timmar)	
Kostnader för eventuella medarbetare, konsulter eller underleverantörer	60 000 kr	
Materialkostnad och framställning (inklusive ev. teknisk utrustning)	432 380 kr	gjutning, lackning, granitsoc kel originalframställning, bilaga 2,3,5
Erforderliga försäkringar fram till godkänd slutbesiktning	6 710 kr	
Transportkostnader	97 000 tkr	bilaga 4
Resor och logi	10 200 kr	
Eventuell kostnad dialog med invånare		
Oförutsedda kostnader	5 3910 kr	
Total kostnad konstnärsbudget	991 452 kr	
Kringkostnader för montering eller anläggning	18 548 kr 10 000 kr 40 000 kr 40 000 kr	hyra lokal belysningsspot bilaga 1 fundament/markberednin g bilaga 1

Bilaga 3

Summa kringkostnader	108 548 kr	
Totalkostnad	1 100 000 kr	